

SOSKU-hankkeen kokemuksia luovasta toiminnasta

27.9.2018 Metropolia, Helsinki

Sosiaalisen kuntoutuksen valtakunnallinen kehittämishanke SOSKU

Jarno Karjalainen

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

SOSKU-hanke

- SOSKU-hankkeen kokemuksia yleisesti
- Esimerkkejä luovasta toiminnasta:
 - Teatteriyhteistyö (Jyväskylä ja Essote/Mikkeli)
 - Bänditoiminta ja tulisirkus (Seinäjoki)
 - Valokuvaus (Laukaa)

Yksilöllinen tuki sosiaalisessa kuntoutuksessa – SOSKUn kokemuksia

- Sosiaalisessa kuntoutuksessa vaadittava työote:
 - Asiakkaan omat tarpeet
 - Luottamus
 - Vahvuuksien ja osaamisen tunnistaminen
 - rinnalla kulkeminen, valmentava työote.
 - matala kynnyks, joustavat tapaamiset
 - Omaehtoisuus ja palkitseminen
 - Perhe ja lähiyhteisöt
- Yhteiskehittäminen pysyvänä rakenteena: Yhteiskehittämisen toimintamallilla asiakkaalla on mahdollisuus aikuissosiaalityön palveluiden ja sosiaalisen kuntoutuksen palvelujen arviointiin, kehittämiseen, suunnitteluun sekä toteuttamiseen yhdessä työntekijöiden ja laajan verkostotoimijoiden joukon kanssa.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Sosiaalinen kuntoutus ryhmämuotoisena – vertaistukea yksilötuen rinnalla

- Ryhmissä toimivia teemoja:
 - Luovat menetelmät, kuten musiikki, teatteri, käden taidot, ovat toimineet hyvin.
 - Liikunta- ja terveystemaattiset ryhmät on koettu hyödyllisiksi, ja näiden asioiden nosto on auttanut asiakkaita muissakin elämän osa-alueilla.
 - Luontoavusteiset menetelmät (green care), kuten palstaviljely ja hevos- ja maatilat ovat toimineet hyvin ryhmätoiminnassa.

Verkostot ja yhteistoimintarakenteet sosiaalisessa kuntoutuksessa

- Sosiaalinen kuntoutus toteutuu yhteisöissä ja tietyssä ympäristössä: tarvitaan osallisuutta tukevia tiloja ja paikkoja, joihin on helppo mennä.
- Palveluita yhteensovittava johtaminen varmistaa tehokkaan yhteistyön ja asiakkaan jatkopolut.
- Tarvitaan vastuullinen koordinoija.
- Tarvitaan yhteinen ymmärrys sosiaaliseen kuntoutukseen ohjaamisen kriteereistä.
- Tarvitaan yhteinen ymmärrys sosiaalisen kuntoutuksen hyödyistä ja tuloksellisuudesta.

Teatteriyhteistyö Jyväskylässä

- Jyväskylän SOSKU-hanke, aikuissosiaalityön kehittäjäasiakkaat ja työntekijät sekä Jyväskylän kaupunginteatteri toteuttivat todellisiin asiakastarinoihin pohjautuvan Ilman sua ei oo mua -teatteriesityksen.
- Idea teatteriesitykseen syntyi Jyväskylän SOSKU-hankkeen osallisuutta vahvistavassa yhteiskehittämistoiminnassa, jossa kehittäjäasiakkaat yhdessä työntekijöiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa kehittävät, suunnittelevat, toteuttavat sekä arvioivat aikuissosiaalityön palveluita sekä menetelmiä.
- Tarinat kertovat työttömyydestä, sairaudesta, palvelujen epäkohdista, niiden mukanaan tuomasta köyhyydestä, asunnottomuudesta sekä toivosta.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Teatteriyhteistyö Jyväskylässä

- Asiakkaat ovat halunneet jakaa tarinansa, jotta ymmärrys köyhyyden monista eri puolista tulisi esiin kansalaisille ja päättäjille. Tarinoiden ja esityksen tavoitteena on rakentaa osallisuutta, päästä pois kokemuksesta yhteiskunnan ulkopuolella olemisesta. Toisaalta myös kannustaa hakemaan apua ajoissa.
- Teatteriprojektissa on toteutunut mahdollisuus vaikuttaa, sekä vaikuttua niin asiakkaiden kuin ammattilaisten työstä.
- Esitystä seurasi loppukeskustelu.
- Linkki:
- <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/sosku/ajankohtaista/ilman-sua-ei-oo-mua-esityksen-vidoot>

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Teatteriyhteistyö Essotessa/Mikkelissä

- Essoten SOSKU-osahankkeen nuorisotyön ja Mikkelin teatterin toteuttamasta nuorten teatteriryhmä Kuhan selviit, arki on draamaa –ryhmä
- Keskeisimpinä tavoitteina on auttaa jokaista ryhmän jäsentä löytämään omat vahvuutensa ja voimavaransa, mahdollistaa ryhmäprosessin suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin osallistuminen sekä osallisuus oman osaamisensa tunnistamiseen osana ammatillisen koulutuksen opinnollistamista.
- Ryhmään ohjaututaan yhteistyöverkostoista: mielenterveystyöstä, oppilaitoksista, sosiaalitoimesta ja nuorisotyöstä.

Teatteriyhteistyö Essotessa/Mikkelissä

- Teatterin on todettu olevan erinomainen ympäristö ryhmän ohjaamiseen, koska se on kaikille osallistujille puolueeton maaperä.
- Ryhmää ovat ohjanneet hankkeen projektityöntekijät yhteistyössä Mikkelin Teatterin näyttelijä-kuraattorin kanssa. Ryhmän käytössä on teatteriin liittyvissä harjoitteissa ollut myös etsivän nuorisotyön työntekijä. Tämän lisäksi ryhmän toimintaan on osallistunut Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun opiskelijoita.
- Kuhan selviit, arki on draamaa -ryhmätoimintaa on opinnollistettu yhteistyössä Etelä-Savon ammattiopiston kanssa osaksi ammatillisen koulutuksen vapaasti valittavia opintoja.
- Pikisilmä, matkalaukussa syntynyt –näytelmä esitettiin Mikkelin teatterissa 8.5.2017.
- Linkki:
- <https://www.youtube.com/watch?v=ilkvUjwqqDk>

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Kombi-bänditoiminta Seinäjoella

- Kombissa osallistujat harjoittelevat ja soittavat itse valitsemaansa kappaleita.
- Ryhmä on suunnattu asiakkaille, jotka ovat kiinnostuneita bänditoiminnasta ja joilla on aiempaa musiikillista osaamista.
- Toiminnan avulla musiikkia myös viedään kaupunkilaisten arkeen: bändi on esiintynyt muun muassa vanhainkodeissa ja erilaisissa tapahtumissa, kuten kaupungin rekrytointimessuilla, Siivouspäivässä, Kaks'kättä työpajalla ja työllisyystalon eri tapahtumissa.
- Bänditoimintaa toteutetaan yhteistyössä Seinäjoen kansalaisopiston ja aikuissosiaalityön kanssa.
- Osallistujat ovat kokeneet bänditoiminnan myönteisenä asiana. Keikkatahti on koettu hyväksi, ja keikkoja yritetään saada sovittua mahdollisimman monipuolisesti erilaisiin paikkoihin.
- SOSKU-hankkeen päätyttyä Bänditoiminta Kombi jää pysyväksi toiminnaksi osaksi Seinäjoen kaupungin aikuissosiaalityön osallisuutta edistäviä palveluita.
- Linkki:

http://www.seinajoki.fi/material/attachments/seinajokifi/sosiaalijaterveys/sosiaalipalvelut/hankkeet/aYyQyKOG5/KOMBI_esite_uusi_vol4.pdf

Tulisirkus Seinäjoella

- SYTY omaan elämään! -ryhmätoimintaan sisältyi keskustelua ja toiminnallisuutta sirkuksen keinoin.
- Ryhmä toteutettiin yhteistyössä etsivän nuorisotyön ja kulttuuripalveluiden kanssa. Tulisirkustyöpajojen toteutukseen ostettiin osaamista järjestöstä.
- Ryhmässä keskusteltiin omasta elämästä ja tulevaisuuden toiveista: mitkä ovat omat voimavarat ja vahvuudet sekä kehittämisen paikat ja miten edetä pienin askelin kohti omia tavoitteita. Toiminnalliseen osuuteen sisältyi sirkusvälineisiin ja tulisirkuksen periaatteisiin tutustumista. Lisäksi oli mahdollisuus kokeilla tynnyri- ja romurummutusta.
- Toiminta huipentui tulisirkusiltaan, jossa osallistujat esiintyivät.
- Toimintaa toteutetaan jatkossa kerran keväällä ja syksyllä ja sitä toteuttaa Seinäjoen kaupungin aikuissosiaalityö, etsivä nuorisotyö sekä kulttuuripalvelut.
- Esite:
<http://www.seinajoki.fi/material/attachments/seinajokifi/sosiaalijaterveys/sosiaalipalvelut/hankkeet/C91836kCr/SYTY.pdf>

Valokuvaus Laukaassa

- Yksilöllisessä sosiaalisessa kuntoutuksessa kokeiltiin valokuvausta menetelmänä yhteistyössä ammattivalokuvaajan kanssa ja osahankkeeseen työkokeiluun tulleen valokuvaajan kanssa.
- Valokuvausta ohjasi asiakas, jolloin kuvista tuli hänelle merkityksellisiä. Tavoitteena oli vahvistaa positiivista minäkuvaa sekä tukea muutos- ja identiteettityötä.
- Otetut kuvat käytiin läpi kuvauskertojen jälkeen, jolloin asiakas analysoi ja kertoi tulkintansa tuotoksista.
- Kuvat yhdistyivät usein laajempiin yhteyksiin ja tarjosivat uuden lähestymistavan sekä työkalun asioiden käsittelemiseen.
- Valokuvaa hyödynnettiin myös toiminnanohjauksen välineenä esimerkiksi kuvaamalla kodinhoidon vaiheet asiakkaalle. Lisäksi tuettiin asiakkaan valokuvausharrastusta ohjaamalla kuvaamisessa ja kameran käytössä.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Luova toiminta

- Sopii yhteiskehittämisen periaatteella työskentelyyn
- Lähtökohtana ihmisten kiinnostuksen kohteet
- Sopii palvelumuotoiluun
- Tulee olla osa aikuissosiaalityön ja sosiaalisen kuntoutuksen kehittämistä

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

SOSKU-hanke: www.thl.fi/sosku

- Loppuraportti
- Kuntakysely sosiaalisesta kuntoutuksesta
- Sosiaalisen kuntoutuksen näkökulmia ja mahdollisuuksia -julkaisu
- Luova toiminta -julkaisu
- Sosiaalisen kuntoutuksen opas
- Sosiaalisen kuntoutuksen laatukriteerit
- Sosiaalisen kuntoutuksen yhteiskehittäminen -julkaisu
- Sosiaalisen kuntoutuksen teemasivusto Kuntoutusportissa
- SOSKU-tutka

Kiitos!

Kestävä kasvua ja työtä -ohjelma

